

NOTA RESERVES EN VOORZIENINGEN 2023 - 2027

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Begrippen	3
Reserves	3
Vorzieningen	3
3. Functies van reserves en voorzieningen.....	4
4. Uitgangspunten vorming en aanwending reserve.....	5
5. Uitgangspunten vorming en aanwending voorzieningen	6
6. Rentebeleid.....	7
7. Overzicht van de reserves en voorzieningen 2017 tot en met 2022	8
8. Toelichting op de reserves en voorzieningen 2022 tot en met 2027	10
9. Vaststellingsbesluit	12

1. Inleiding

Hierbij treft u de Nota Reserves en voorzieningen 2023 -2027 aan. Deze beleidsnota is een update van de Nota Reserves en voorzieningen 2018 – 2022. De nota sluit aan op de Programmabegroting 2024 – 2027 die in juni 2023 is vastgesteld door het Algemeen bestuur.

Het doel van deze nota is om regelmatig te toetsen of het reserve- en voorzieningenbeleid nog steeds past in het financiële beleid, zodanig dat er een gestructureerde omgang met de reserves en voorzieningen plaats vindt. Er vindt bij deze nota een doorlichting van alle reserves en voorzieningen plaats. Eventuele financiële gevolgen hiervan zullen in de eerstvolgende Bestuursrapportage meegenomen worden.

Deze nota wordt conform de financiële beheersverordening van HUA minimaal eenmaal in de vijf jaar herijkt. Dit alles binnen de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In de hoofdstukken 2 tot en met 6 worden de kaders weergegeven voor het te voeren beleid.

In hoofdstuk 7 treft u een overzicht aan van de huidige reserves en voorzieningen en wordt kort beschreven hoe deze situatie is bereikt.

Met de vastgestelde meerjarenbegroting 2024 – 2027 wordt het bestaande beleid gecontinueerd. Dit wordt samen met de specifieke nog lopende bestemmingsreserves en voorziening beschreven in hoofdstuk 8.

In hoofdstuk 9 staat het vaststellingsbesluit.

Utrecht, 3 september 2023

Namens het Managementteam van Het Utrechts Archief,
De directeur,
drs. Chantal Keijsper

2. Begrippen

Reserves

Reserves zijn financiële middelen die onderdeel zijn van het eigen vermogen. Het BBV kent twee soorten reserves, te weten de algemene reserve en de bestemmingsreserves:

Algemene reserve

De algemene reserve is een reserve waaraan het AB geen bepaalde bestemming heeft gegeven. Deze reserve is dus vrij te besteden.

Twee keer per jaar (bij het opstellen van de jaarrekening en de begroting) wordt een weerstandsparagraaf opgesteld waarin een adequate analyse van de toereikendheid van ons weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit) wordt gemaakt. De algemene reserve is een belangrijk onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Bestemmingsreserve

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan het AB een bepaalde bestemming heeft gegeven. Een bestemmingsreserve is weliswaar een vastgelegde toekomstige aanwending, maar, in tegenstelling tot een voorziening, zonder financiële verplichting.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd door het afzonderen van bedragen voor verwachte verplichtingen. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting. Bij de jaarrekening wordt gekeken of de voorziening nog voldoende is om de toekomstige verplichtingen te betalen.

Voorzieningen mogen niet worden gevormd voor arbeidskosten van gelijke omvang die jaarlijks terugkeren.

Een voorziening wordt gevormd door het nemen van een last in de exploitatie.

Een voorziening wordt geheven als het doel waarvoor de voorziening is gevormd verdwijnt of ophoudt te bestaan.

Deze beslissing is gebaseerd op actuele onderbouwingen van de omvang van de voorziening.

In de onderstaande tabel wordt het onderscheid tussen de reserves en voorzieningen weergegeven

:

Omschrijving	Reserve	Voorziening
Onderdeel van	Eigen vermogen	Vreemd Vermogen
Wijzigingen bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk
Stortingen	Resultaatbestemming (AB-besluit vereist)	Resultaatbepaling (AB-besluit vereist)
Onttrekkingen	Resultaatbestemming (AB-besluit vereist)	Direct in mindering op voorziening
Vrije aanwendbaarheid	Ja, (AB-besluit vereist)	Nee, slechts voor betreffende doel
Financieel onderbouwd	Niet verplicht, wel wenselijk	Ja (verplicht)

3. Functies van reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen kunnen de volgende betekenis hebben voor HUA:

Financieringsfunctie

Reserves en voorzieningen vormen een deel van het totale vermogen. HUA volgt de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden. Door middelen aan te houden binnen deze regeling kan HUA voorzien in de eigen financieringsbehoefte.

De inkomensfunctie

Door het gebruiken van reserves en voorzieningen voor de financiering hoeft geen (externe) lening te worden aangetrokken. Dit bespaart de rente en deze bespaarde rente.

De bestedingsfunctie

Bij de bestedingsfunctie worden de reserves gebruikt voor bijvoorbeeld eenmalig op korte termijn te realiseren doelen dan wel om de investeringen in één keer af te schrijven. De besteding heeft een incidenteel karakter.

De bufferfunctie

Met name de algemene reserve dient als bufferfunctie voor het opvangen van eventuele onvoorziene uitgaven (incidenteel) waarmee in de planning geen rekening is gehouden. Hierbij wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in de P&C documenten. Als voorbeeld kunnen worden genoemd jaarrekeningtekorten of de financiële risico's waarvoor geen aparte reserve of voorziening is gevormd, omdat aard/omvang niet bekend zijn.

De verplichtingenfunctie

De verplichtingenfunctie heeft betrekking op de voorzieningen. Een voorziening kan het karakter hebben van een verplichting die HUA is aangegaan en waarvoor de benodigde middelen beschikbaar moeten zijn.

4. Uitgangspunten vorming en aanwending reserve

Bij het instellen van reserves worden de volgende criteria gehanteerd:

Algemene reserve

De algemene reserve wordt ingesteld om als buffer te dienen (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Voorbeelden hiervan zijn een tekort op de jaarrekeningen en niet voorzienbare risico's.

Bestemmingsreserve

Voor het instellen van een bestemmingsreserve worden de volgende criteria gehanteerd:

- voor een concreet, door het AB vast te stellen doel;
- het instellen van een reserve vindt plaats bij AB-besluit;
- in het AB-besluit zal, voor zover van toepassing, aangegeven moeten worden;
 - het doel waarvoor de reserve wordt gevormd;
 - de gewenste of noodzakelijke, minimale en/of maximale omvang;
 - de omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief onderbouwing daarvan, bijvoorbeeld op basis van meerjarenplanning;
 - de looptijd van de reserve;
- bij het vormen van een reserve wordt een ondergrens van € 10.000 gehanteerd.

Stortingen in/onttrekkingen aan reserves

Alle stortingen en onttrekkingen aan reserves vinden plaats bij de begroting, de resultaatbestemming of via een afzonderlijk AB-voorstel. Voor alle mutaties in de reserves is dus goedkeuring van het AB nodig.

Wijzigen doel of bestemming bestemmingsreserve

Het AB kan het doel of de bestemming van een bestemmingsreserve wijzigen. Hiervoor dient een apart voorstel, bij voorkeur in de reguliere planning & control documenten, ter besluitvorming aan het AB te worden voorgelegd.

Opheffen (bestemmings)reserve

Het AB kan besluiten tot het opheffen van een (bestemmings)reserve wanneer het doel, waarvoor de reserve is gevormd, vervalt. Dat kan ook het geval zijn wanneer het AB aan het doel niet langer prioriteit wenst te geven. Indien vier jaar lang geen onttrekking of toevoeging aan de reserve heeft plaats gevonden wordt de reserve in de eerst volgende jaarrekening opgeheven.

De vrijgekomen middelen uit het opheffen van de reserves worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Besluitvorming hierover dient via een voorstel, bij voorkeur in de reguliere Planning & Control-cyclus, aan het AB te worden voorgelegd.

5. Uitgangspunten vorming en aanwending voorzieningen

Criteria voor het instellen van voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor:

- Op de balansdatum verwachte uitgaven (verplichtingen, verliezen) waarvan de omvang onzeker maar redelijkerwijs is te schatten;
- Spreiding van kosten van grote uitgaven over meerdere jaren;
- De bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (BBV artikel 49, onderdeel b). Deze gelden komen als transitorische balanspost "vooruitontvangen middelen" op de balans te staan.

Elke voorziening moet de omvang hebben van de desbetreffende verplichting of het geschatte risico. Indien er een kans is dat een risico zich zal voordoen en de omvang van het risico niet goed is in te schatten, dan kan er geen voorziening worden getroffen.

Is de kans wel in te schatten en is deze groter dan 90% dan dient hiervoor een voorziening te worden gevormd. Indien er geen voorziening wordt genoemd dan moet het risico worden meegenomen in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing"(W&R) bij de meerjarenbegroting en jaarstukken.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

		kans voordoen van verplichting, verlies of risico		
		zeker	waarschijnlijk	niet uit te sluiten
Omvang financieel te bepalen?	ja	crediteurenschuld	voorziening	paragraaf W&R
	in te schatten	voorziening	voorziening	paragraaf W&R
	nee	paragraaf W&R	paragraaf W&R	paragraaf W&R

Onderhoudsvoorzieningen zullen pas worden gevormd indien binnen de meerjarencyclus de schommelingen op de jaarlijkse onderhoudsbudgetten meer bedragen dan € 10.000. De onderhoudsvoorzieningen worden gevormd ter dekking van de wettelijke onderhoudskosten. De onderhoudskosten zijn gebaseerd op de actuele onderhoudsplannen die voor 10 jaar zijn berekend.

Dotaties/onttrekkingen aan de voorzieningen

Dotaties aan bestaande voorzieningen worden conform de vastgestelde meerjarenbegroting als last bij de diverse programma's in de primitieve begroting opgenomen.

De (gedeeltelijke) aanwending moet rechtstreeks ten laste van de voorziening worden geboekt. De aanwending is geen last en mag dus niet via de exploitatie lopen. In de begroting worden de voorgenomen aanwendingen uit de voorziening gepresenteerd.

Belangrijke hogere of lagere dotaties ten opzichte van de begroting worden in de tussentijdse rapportages en de jaar rekening toegelicht en aan het AB voorgelegd.

Opheffen voorziening

Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd is vervallen of is opgehouden te bestaan.

Wanneer een voorziening wordt opgeheven valt een eventueel saldo vrij ten gunste van de exploitatie.

6. Rentebeleid

Aan de huidige reserves en voorzieningen wordt in principe géén rente en géén percentage voor behoud van koopkracht toegevoegd. Dit is om de eindigheid en het nominale karakter van een bestemmingsreserve en een voorziening te benadrukken.

Rentetoevoeging aan voorzieningen is, behoudens voor voorzieningen tegen contante waarde, niet toegestaan (artikel 45 BBV).

7. Overzicht van de reserves en voorzieningen 2017 tot en met 2022

In het onderstaande overzicht staan de saldi van de reserves zoals verantwoord in de vastgestelde jaarrekeningen 2017 tot en met 2022:

BESTEMMINGSRESERVES - WAS-WORDT							
Nummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2017	Stand per 31 december 2018	Stand per 31 december 2019	Stand per 31 december 2020	Stand per 1 januari 2021	stand per 31 december 2022
	Algemene reserve	584.024	476.480	476.480	476.480	633.000	633.000
	Nog te bestemmen resultaat	0	0	43.556	-16.106	87.074	-74.293
10001	Knelpunten personeel	705.232	551.232	417.188	338.192	101.569	0
	Opleidingen personeel	43.000	0	0	0	0	0
10002	Instandh/uitbr der verzamelingen	100.000	50.000	50.000	50.000	0	0
	Toegangen op het net	14.182	0	0	0	0	0
10003	Website / digitale studiezaal	160.000	120.000	80.000	40.000	0	0
10004	Archiefreconstructie	200.000	200.000	200.000	200.000	0	0
10005	Reserve Achterstallig Onderhoud RvB	0	-	361.457	159.278	0	0
10006	Dekking kapitaallasten Vernieuwing vaste expositie	323.857	423.857	523.857	641.623	534.686	427.749
10007	Dekking kapitaallasten Bouw Nieuw Depot	307.614	295.500	396.568	297.568	0	0
	Onderhoud depots	1.311.344	-	-	0	0	0
10008	Dekking kapitaallasten Onderhoud Facilitair Beheer, Archieven en ICT	74.000	74.000	74.000	0	0	0
	Bestemingsreserve E- ontwikkeling	56.272	-	-	0	0	0
10010	DTR Rijk - Nog besteden e-depot Rijk	0	-	-	0	0	0
10012	Reserve E-depot gemeente Utrecht	0	-	-	200.000	400.000	600.000
30010	Digitale Toegankelijkheid	0	-	-	0	412.500	345.000
10014	Verkenning en inrichting eigen E-depot	0	-	-	0	420.567	392.271
10015	Energie en indexatie	0	-	-	0	0	395.000
		0	-	-	0	0	0
	Totaal	3.879.525	2.191.069	2.623.106	2.387.035	2.589.396	2.718.727

In het onderstaande overzicht staan de saldi van de voorzieningen zoals verantwoord in de vastgestelde jaarrekeningen 2017 tot en met 2022:

Voorzieningen							
Nummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2017	Stand per 31 december 2018	Stand per 31 december 2019	Stand per 31 december 2020	Stand per 1 januari 2021	Stand per 31 december 2022
	Voorziening Groot onderhoud		0	130.000	179.751	307.392	442.972
	Voorziening wachtgeldverplichting voormalig personeel				0	116.541	0
	Totaal	0	0	130.000	179.751	423.933	442.972
	Totaal Reserves en voorzieningen	0	0	2.753.106	2.566.786	3.013.329	3.161.699

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 19 december 2019 gesproken over de afbouw van de reserves en op welke manier dit kan gebeuren. Hierbij is het volgende besluit genomen: "Het Algemeen Bestuur kan zich vinden in het voorstel om een plan van aanpak op te zetten voor de volgende bestuursvergadering van 16 maart 2020 of juni met daar in een voorstel om de ruimte in de reserves te gebruiken voor een versnelde inzet op verdere digitalisering."

In de vergadering van 16 maart 2020 is het Investeringsvoorstel Digitale Innovatie & Toegankelijkheid goedgekeurd door het Algemeen Bestuur. In dit voorstel is er € 550.000 uit de bestemmingsreserves herbestemd voor Digitale Innovatie & Toegankelijkheid.

In de vergadering van 14 juni 2021 heeft het Algemeen Bestuur de herbestemming van de toen nog openstaande reserves ten gunste van Digitale Innovatie & Toegankelijkheid vastgesteld.

Ook heeft het Algemeen Bestuur in 2021 de bestemmingsreserve Reserve E-depot Gemeente Utrecht vastgesteld. De projectmatige toekenning voor 3 jaar van de gemeente Utrecht voor opname van digitaal archief van de gemeente Utrecht in het E-depot van HUA wordt via deze reserve ingezet op de momenten dat dit nodig is.

De reserve Verkenning eigen E-depot is ingesteld in 2022 met de vastgestelde begroting 2022 – 2025 en verwerkt met de mutaties vermeld in de vastgestelde 1e Berap 2021. Als gevolg van de beperkte mogelijkheden in het jaar 2021 voor de opzet en uitwerking voor een eigen E-depot, heeft het bestuur toestemming gegeven om het bedrag in dat jaar te reserveren om dit binnen de huidige meerjarenbeleidsperiode 2021-2024 in te kunnen zetten.

Met de 2e Berap 2021 heeft het Algemeen Bestuur de reserve Energie en indexatie vastgesteld. Deze reserve is bedoeld om in de komende 2 jaar de prijschommelingen in energie- en andere kosten op te kunnen vangen en tijd te creëren voor het opvangen hiervan in de reguliere begroting.

8. Toelichting op de reserves en voorzieningen 2022 tot en met 2027

In onderstaande tabel staat het geplande verloop van de reserves en voorzieningen voor de jaren 2022 tot en met 2027, zoals deze is opgenomen in de vastgestelde meerjaren begroting 2024 tot en met 2027:

Nummer	Omschrijving	stand per 31 december 2022		Stand per 31 december 2023		Stand per 31 december 2024		Stand per 31 december 2025		Stand per 31 december 2026		Stand per 31 december 2027					
		Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.				
	Algemene reserve	633.000		558.707		558.707		558.707		558.707		558.707					
	Nog te bestemmen resultaat	-74.293		0		0		0		0		0					
10006	Dekking kapitaallasten Vernieuwing vaste expositie	427.749		106.937	320.812		106.937	213.875		106.937		106.937	0				
10007	Dekking kapitaallasten Bouw Nieuw Depot	0		0		0		0		0		0					
10012	Reserve E-depot gemeente Utrecht	600.000		200.000	400.000		200.000	200.000		200.000		0					
30010	Digitale Toegankelijkheid	345.000	137.500	137.500	345.000		110.459	234.541		234.541		0					
10014	Verkenning en inrichting eigen E-depot	392.271		260.815	131.456		131.456	0		0		0					
10015	Energie en indexatie	395.000		195.000	200.000		200.000	0		0		0					
		0											0				
	Totaal	2.718.727	137.500	900.252	1.955.975	0	748.852	1.207.123	0	541.479	665.644	0	106.937	558.707	0	0	558.707
Voorzieningen																	
Nummer	Omschrijving	Stand per 31 december 2022		Stand per 31 december 2023		Stand per 31 december 2024		Stand per 31 december 2025		Stand per 31 december 2026		Stand per 31 december 2027					
		Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.	Dotaties	Onttr.				
	Voorziening Groot onderhoud	442.972	189.505	131.833	500.644	189.505	116.206	573.943	189.505	126.339	637.109	189.505	195.022	631.592	189.505	195.022	626.075
	Totaal	442.972	189.505	131.833	500.644	189.505	116.206	573.943	189.505	126.339	637.109	189.505	195.022	631.592	189.505	195.022	626.075
Totaal Reserves en voorzieningen		3.161.699	327.005	1.032.085	2.456.619	189.505	865.058	1.781.066	189.505	667.818	1.302.753	189.505	301.959	1.190.299	189.505	195.022	1.184.782

Met de vastgestelde meerjarenbegroting 2024 – 2027 geeft HUA uitvoering aan de opdracht van het Algemeen Bestuur uit 2019 om de bestemmingsreserves in zijn geheel af te bouwen. Waarbij het bestuur akkoord is gegaan om een jaar meer te gebruiken dan de huidige beleidsperiode.

De huidige bestemmingsreserves en voorziening worden hieronder toegelicht.

Bestemmingsreserve Dekking kapitaallasten Expo – Utrecht begint hier

De bestemmingsreserve is bedoeld om de kapitaallasten van de nieuwe expo te dekken. De kosten zijn in 2019 en in 2020 geïnvesteerd. De volledige technische oplevering heeft in 2020 plaatsgevonden. Het bestuur is met de 2^e Berap 2020 akkoord gegaan om hiervoor de bestemmingsreserve te verhogen naar € 641.623, zodat de afschrijvingen in de gestelde termijn budgetneutraal kunnen plaats vinden. (Dit is de laatste investering vanuit het verleden waarvoor een bestemmingsreserve dekking kapitaallasten is gevormd.) De afschrijvingstermijn voor deze investering is gesteld op 6 jaren, daarmee vervalt de reserve eind 2026. In de meerjarenbegroting is er een regulier onderhoudsbedrag opgenomen voor de EXPO van € 30.000 per jaar zodat de EXPO op niveau kan worden gehouden. In de nieuwe beleidsperiode 2025 - 2028 zal de invulling van de vaste EXPO op de agenda worden gezet.

Bestemmingsreserve reservering E-depot voor digitaal archief gemeente Utrecht

Met de toekenning van de claim door de gemeente Utrecht eind 2020 zijn er middelen vrijgemaakt voor de opname van digitaal archief van de gemeente Utrecht in het e-depot van HUA.. Dit betreffen projectgelden voor de jaren 2020 tot en met 2023. Vanwege de beperkte mogelijkheden voor de inzet van deze gelden in de afgelopen periode en het feit dat de claim eind 2020 werd toegekend, heeft het bestuur toestemming verleend om deze gelden door te schuiven.

Bestemmingsreserve Verkenning en inrichting E-depot HUA

Deze reserve is ingesteld met de vastgesteld begroting 2022 – 2025 en verwerkt met de mutaties vermeld in de vastgestelde 1e Berap 2021. Als gevolg van de beperkte mogelijkheden dit jaar voor de opzet en uitwerking voor een eigen E-depot heeft het bestuur toestemming gegeven om het bedrag in 2021 te reserveren om dit binnen de huidige meerjarenbeleidsperiode 2021-2024 in te kunnen zetten.

Bestemmingsreserve Digitale toegankelijkheid

Deze reserve is ingesteld met de vastgesteld begroting 2022 – 2025 en verwerkt met de mutaties (herschikking) vermeld in de vastgestelde 1e Berap 2021. In 2019 heeft het bestuur HUA de opdracht gegeven de bestemmingsreserves af te bouwen. Met deze herschikking zijn de reserves nu grotendeels geconcentreerd op deze reserve die als doel heeft om de ambities voor de Digitale toegankelijkheid te realiseren. Deze reserves zal in de huidige meerjarenbeleidsperiode 2021-2024, met een toegestane uitloop in 2025, in worden gezet.

Bestemmingsreserve Energie en indexatie

Deze reserve is bedoeld om in de jaren 2023 en 2024 de prijsschommelingen in energie- en andere kosten op te kunnen vangen en tijd te creëren voor het opvangen hiervan in de reguliere begroting.

Voorziening Groot Onderhoud

Voor het onderhoud aan het pand aan de Hamburgerstraat en de Alexander Numankade is een voorziening getroffen voor het groot onderhoud. Deze post zal in 2023 volledig worden herberekend en afgestemd met de accountant. Noodzakelijke veranderingen in bedragen zullen voor goedkeuring en vaststelling worden voorgelegd aan het bestuur.

Samenvattend kan geconstateerd worden dat HUA vorm geeft aan de opdracht van het bestuur om de bestemmingsreserves volledig af te bouwen en daarbij een consistent en prudent financieel beleid voert. Daarmee past het huidige reserve- en voorzieningenbeleid nog steeds in het financiële beleid zodanig dat er een gestructureerde omgang met de reserves en voorzieningen plaats vindt. Op dit moment worden er geen wijzigingen in het te voeren beleid voorgesteld.

9. Vaststellingsbesluit

Naast de eerder vastgestelde besluiten zijn er op dit moment geen wijziging in de bestemmingsreserves en voorzieningen of in het gevoerde beleid te voorzien. Het bestuur wordt gevraagd om de benoemde bestemmingsreserves en voorzieningen te handhaven en kennis te nemen van het verloop..

De directeur van Het Utrechts Archief

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

Algemeen Bestuur

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Het Utrechts Archief in zijn vergadering van 10 september 2023.

de directeur,

de voorzitter,

mw. drs. C.C.A.E. Keijsper

mw. drs. R. Streefland